Aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel

Onderwerp
Voortzetting Team Heuvelland

Beslispunt(en)
De motie verkeersleefbaarheid van medio 2020 verder vorm en inhoud te geven door:

1) Deze samen met de gemeente Gulpen-Wittem voort te zetten;
2) Inspanning te verrichten om bovenlokale projecten bij het Programmabureau Zuid-Limburg weg te zetten;
3) Op onderdelen regionale verbreding op te zoeken;
4) Lokale projecten integraal met het gemeentelijk beleidsplan Verkeer en Vervoer 2021 op te pakken.

Toelichting

Aanleiding / motivering

De gemeenteraad van Vaals heeft op 11 oktober jl. bekend gemaakt het project te verlaten en de middelen voor 2023 en verder niet beschikbaar te stellen. De colleges van Eijsden-Margraten en Gulpen-Wittem hebben samen bekeken of en hoe het programma Team Heuvelland verder kan gaan. In dit raadsvoorstel stellen wij voor hoe we verder invulling aan de motie willen geven.

De gemeente Vaals is weliswaar uit het project gestapt, maar de problematiek rondom de verkeersleefbaarheid is niet opgelost. De ervaren overlast houdt niet op bij de gemeentegrenzen, maar betreft een regionaal probleem. De stekker eruit trekken is daarom geen optie, maar uitbreiding en opschaling zijn wel noodzakelijk. Dit vergt voorbereiding en zal in 2023 verder vorm krijgen.

Terugblik
Medio 2020 hebben de gemeenteraden van Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem en Vaals een motie ingediend omtrent het verlagen van de druk van het toeristisch recreatieve verkeer in het Heuvelland. Dit heeft geleid tot het aannemen van een drietal moties waarin de gemeenteraden o.a. opdracht hebben gegeven om:

- De verkeersleefbaarheid*) als topprioriteit te benoemen;
- De knelpunten en oplossingsrichtingen in beeld te brengen en te verwerken in een notitie (Heuvelland-Lijn);
- Stakeholders, direct betrokkenen, in het proces te betrekken;
- Een uitvoeringsplan/pakket van maatregelen op te stellen, waarmee de verkeersoverlast structureel wordt teruggedrongen. Met inachtneming van de belangen van de toeristisch-recreatieve ondernemer.

*) Het begrip verkeersleefbaarheid is een vrij abstract begrip en nog niet bij iedereen bekend. Het gaat om de mate waarin het (gemotoriseerd) verkeer de normale uitoefening van andere activiteiten die eigen zijn aan de omgeving hindert of verstoort. Zoals geluidsoverlast, verkeersdruk, oversteekbaarheid voor mens en dier, sluipverkeer en barrièrewerking.

De drie moties liggen in elkaars verlengde, waarbij de motie van Gulpen-Wittem de meest verreikende motie is, deze motie beschouwt de stuurgroep dan ook als leidend.
Er is een projectgroep ingesteld welke in de 2e helft van 2020 een deskresearch heeft uitgevoerd. Van januari 2021-mei 2021 hebben 9 participatiebijeenkomsten plaatsgevonden en is een Stip op de horizon bepaald. Deze luidt:

'In 2030 is het Heuvelland nog steeds gastvriendelijk, authentiek en bourgondisch. Naast de hectiek van alledag komen we – inwoners, dagrecreanten en verblijfstoeristen – hier tot rust, met respect voor elkaar. We ontvangen graag gasten die deze manier van 'slow living' waarderen en respecteren. We genieten van de fijnschaligheid en onze lokale producten die op duurzame wijze worden geproduceerd. We ondernemen innovatief. Kwaliteit in het algemeen en kwalitatief recreëren staan voorop. We beschermen de kwaliteit van leven voor onze inwoners. We handhaven en ontwikkelen waardevolle landschappen, cultuurhistorie en biodiversiteit.'

Daarom zet Team Heuvelland zich met het uitvoeringsprogramma in voor:
- het beschermen van het landschap;
- het stimuleren van verkeersleefbaarheid voor inwoners en bezoekers;
- het reguleren van periodieke verkeersdrukte en -overlast.

Zomer en najaar 2021 zijn een viertal pilots uitgevoerd, namelijk:
1. Afsluiten van de Epenerbaan voor motoren tijdens weekenden;
2. Afsluiten van de kernen Euverem en Beutenaken voor gemotoriseerd verkeer met uit zondering van bestemmingsverkeer;
3. Afsluiten van de kern Terziet voor gemotoriseerd verkeer met uit zondering van bestemmingsverkeer;
4. Aanpassing van de Viergrenzenweg voor fietsers.

Deze pilots zijn geëvalueerd en tevens is de projectorganisatie geëvalueerd en geherstructureerd. In 2022 is een nieuwe programmamanager (kwartiermaker) als opvolger van de projectleider aangetrokken, is kritisch naar het uitvoeringsprogramma gekeken en is een raadsvoorstel opgesteld om binnen de gemeenten Gulpen-Wittem en Vaals de benodigde gelden beschikbaar te krijgen. De gemeente Gulpen-Wittem stelt de middelen beschikbaar, doch besluit de gemeenteraad van Vaals het project te verlaten en de middelen voor 2023 en verder niet beschikbaar te stellen.

Voortzetting Team Heuvelland
De voortzetting van het programma Team Heuvelland zal een drietal sporen omvatten, die deels gelijktijdig zullen opgaan. Te weten:

1) <u>Opschaling naar Zuid-Limburg Bereikbaar (ZLB)</u>

Zoals aangegeven betreft het hier een regionale problematiek die met de gemeenten Eijsden-Margraten en Gulpen-Wittem alleen niet opgelost kan worden. Daartoe is o.a. een nauwere samenwerking met de provincie Limburg, de Regionale Mobiliteitsoverleggen (RMO's) in Zuid-Limburg en Zuid-Limburg Bereikbaar opgezocht. Hierbinnen zoeken we aansluiting bij de Mobiliteitsvisie Zuid-Limburg. Dit om de verkeersleefbaarheid meer integraal en regionaal te kunnen oppakken.

In onderstaande matrix treft u onze projecten aan met de relatie naar de thema's in de mobiliteitsvisie. Een uitgebreide toelichting per project, leest u iets verderop onder het kopje 'Regionale activiteiten 2023'.

Thema \ project	Regioregie	Ruimtemonitor	Lobby geluidsnorm	Regionale verkenning mobiliteitsnetwerk	Regionale verkenning	Uitwerking cittaslow oases	Samenwerking politie en boa's	Aanpak routeduiding	Fietsknooppunten meer spreiden
Verbeteren bereikbaarheid	X	x		X	X				X
Verduurzamen mobiliteit					X	X			X
Veiligere mobiliteit	X	x		X	X	X	X	X	X
Verbeteren grensoverschrijdende mobiliteit	X	X							X
Vergroten verkeersleefbaarheid	X	x	x	x	x	x	X	x	x

Zoals u in bovenstaande tabel kunt zien, passen alle projecten binnen het thema vergroten verkeersleefbaarheid en hebben alle projecten raakvlakken met een of meerdere andere thema's. In 2023 zullen we ons verder inspannen met als doel dat deze problematiek op regionaal niveau opgepakt gaat worden. Het Programmabureau Zuid-Limburg Bereikbaar, waar we nu ook al intensief mee samenwerken, achten wij hiervoor de juiste partner.

2) <u>Regionale verbreding</u>

Daarnaast gaan we actiever de samenwerking met onze buurgemeenten (denk aan bijvoorbeeld Maastricht, Valkenburg en mogelijk Voerendaal) opzoeken. Door regionale verbreding na te streven kan gezamenlijk betekenis en erkenning gegeven worden aan de regionale problematiek om zo in gezamenlijkheid te bouwen aan een toekomstbestendig mobiliteitssysteem. Dit vergt voorbereiding en tijd en zal in 2023 verder vorm krijgen.

3) <u>Lokale projecten i.r.t. het lokale Mobiliteitsplan</u>

Wat betreft de lokale projecten in de Meerjaren Uitvoeringsagenda Team Heuvelland worden deze integraal met de lokale mobiliteitsplannen opgepakt. Voor Eijsden-Margraten betreffen dit:

- Aanleg parkeerplaats Scheulder
- Aanleg parkeerplaatsen bij 3 natura 2000 gebieden

Hiervoor is reeds geld in de begroting van Eijsden-Margraten opgenomen.

Voor Gulpen-Wittem betreffen dat:

- Verkeersdrukte aanpakken rondom vijfsprong Eys-Wahlwiller.
- Haalbaarheidsonderzoek naar mogelijke implementatie definitieve maatregelen pilot Kuttingerweg (Epen).

Daarnaast zullen ook onderstaande projecten lokaal worden opgepakt, te weten:

- Project Cittaslow en participatie: Cittaslow-oase. Verdere invulling geven aan het gedachtengoed Cittaslow-oase met (het voortzetten van) participatie voor het onderdeel mobiliteit, verkeersleefbaarheid en toeristisch, recreatief verkeer. Hierbij worden uitgangspunten in participatie concreet gemaakt en wordt invulling gegeven aan hoe een Cittaslow-oase eruit ziet, welke vormen van mobiliteit hierbij passen, welke normen en waarden hierbij horen en hoe hier over gecommuniceerd wordt naar eigen inwoners, inwoners van Zuid-Limburg en overige bezoekers. Er is niet alleen aandacht voor het participatief formuleren van maatregelen, maar ook voor het participatief bepalen, uitvoeren en monitoren van de maatregelen.
  Geraamde kosten: € 110.000,-
- Fietsknooppunten op onderdelen aanpassen:

Van het huidige fietsknooppuntensysteem wordt intensief gebruik gemaakt door diverse verkeersdeelnemers. In samenwerking met het Routepunt dit netwerk onder de loep nemen. Bekijken waar knooppunten in de beide gemeenten kunnen worden toegevoegd (zorgt voor spreiding). Of waar knooppunten moeten worden verlegd (bij onveilige situaties).
Geraamde kosten: € 32.000.

Regionale activiteiten 2023
Het streven is om de regionale projecten (of in ieder geval degene die op de regio van invloed zijn) zoveel mogelijk via de voorzitters van de rmo's bij Zuid-Limburg Bereikbaar weg te zetten. Op die manier wordt een groter draagvlak in de regio nagestreefd en kan de continuïteit geborgd en voor lastenverlichting bij de beide gemeenten gezorgd worden:

- **Regioregie:** inzicht in hoe om te gaan met druktebeheersing tijdens drukke (piek)dagen. Afgelopen voorjaar is dit project gestart. Er zijn nauwelijks meetgegevens beschikbaar om op te kunnen sturen. Daardoor is er meer tijd nodig om te kunnen komen tot o.a. een draaiboek en maatregelenpakket. Dit (voorbereidende) werk is ook van groot belang voor een eventuele ruimtemonitor.
  Geraamde kosten: € 12.500,-
- **Ruimtemonitor**: instrument om realtime data te verzamelen over de drukte in het gebied. In den lande zijn er veel verschillende soorten ruimtemonitors, ieder met eigen doel en opgave (maatwerk afhankelijk van het gebied en de vraag). Hierdoor dient er een gedegen onderzoek te worden gedaan naar de beschikbare varianten van ruimtemonitoren én de specifieke opgave (zie hiervoor regioregie) in het Heuvelland. Doel van de tool is om meer inzicht te krijgen in de drukte door het gebied te monitoren, om de aard van het knelpunt van de verkeersleefbaarheid in het gebied beter te kunnen duiden. De tool kan vervolgens helpen om maatregelen (op maat) te organiseren en in te zetten en daarmee actief te sturen om drukte te voorkomen op plekken of momenten dat drukte wordt verwacht (op basis van de data uit de tool). In 2023 wordt hiervoor een pilot gedaan om de eventuele uitrol mogelijk te maken.
  Geraamde kosten: € 37.500,-
- **Lobby geluidsnorm motoren**: werken aan geluidsoverlast motoren. Voor motoren geldt geen APK-plicht en geen duidelijke geluidsnorm. Dit terwijl hier wel veel overlast door wordt ervaren. We blijven dan ook actief deelnemen aan de lobby van o.a. de gemeente Bergen. In het kader hiervan wordt ambtelijk contact met Silent Rider uit de Eifel gezocht. Conform de toezegging door de portefeuillehouder van Gulpen-Wittem.
  Geraamde kosten: vooralsnog n.v.t.
- **Regionale verkenning gebruik mobiliteitsnetwerk**: welke voertuigen zijn waar gewenst (of niet). Voordat wegen bijvoorbeeld autoluw gemaakt kunnen worden, inzichtelijk maken wat het totale wensbeeld is. Om zo een waterbedeffect te voorkomen.
  Geraamde kosten: € 30.000,-
- **Regionale verkenning overstappunten/transferia**: strategische locaties voor overstappunten. Het onderwerp overstappunten wordt vanuit de Mobiliteitsagenda Zuid-Limburg voor woon-werkverkeer uitgevoerd. Vanuit Team Heuvelland ligt de focus met name op toeristisch recreatieve transferia. Waar moeten die komen te liggen en welke voorzieningen moeten die hebben.
  Geraamde kosten: € 35.000,-
- **Versterken samenwerking politie/boa's:** uitbouwen van de intensieve samenwerking die politie en boa's hadden tijdens de pilots van Team Heuvelland. Gerichte (werk)afspraken maken binnen de beschikbare capaciteit en middelen.
  Geraamde kosten: n.v.t.
- **Aanpak routeduiding en gedrag**: gedeelde wegen en gewenst gedrag. Verschillende gebruikersgroepen maken gebruik van dezelfde routes. Dit leidt soms tot irritaties. Duidelijke communicatie is hierbij belangrijk. Wat en wie men op bepaalde routes kan verwachten. Het gewenste gedrag kan bijdragen aan begrip voor, en het rekening houden met, elkaar. Inclusief een communicatiecampagne.
  Geraamde kosten: € 30.000,-

Het beoogde resultaat voor 2023 is:

- Het realiseren van fysieke maatregelen per gemeente met de bijbehorende communicatie en voorlichting;
- Draagvlak en vertrouwen van de stakeholders voor de maatregelen en om samen verder de schouders onder deze problematiek te zetten;
- Het realiseren van regionale maatregelen en projecten in Zuid-Limburg via opschaling naar Zuid-Limburg Bereikbaar.

Relatie met bestaand beleid en strategische visie / integraliteit
Programma 2 Landschap, Landbouw en plattelandseconomie en programma 4 verkeer en mobiliteit. Daarnaast maakt Team Heuvelland of Verantwoord op Weg onderdeel uit van de meerjarenbegroting 2023-2026.

Gevolgen

Burgerparticipatie, toelichting en verantwoording
In het voortraject hebben we ter bepaling van de stip op de horizon, de akte van ambitie, het uitvoeringsprogramma 2021 en de 4 pilots een uitvoering participatietraject gevoerd van 9 bijeenkomsten. In 2022 hebben diverse individuele gesprekken met de stakeholders plaatsgevonden en 1 gezamenlijke bijeenkomst in mei 2022. Daarnaast verschijnen er regelmatig nieuwsbrieven voor de ruim 850 abonnees. op 17 januari 2023 heeft een informatiebijeenkomst plaatsgevonden voor de inwoners en stakeholders om hun mee te nemen in de actuele stand van zaken nu Vaals is uitgestapt. Welke projecten er voor 2023 in de planning staat en wat hun rol hierin kan zijn.

Tevens heeft op 26 januari eenzelfde informatiebijeenkomst plaatsgevonden voor uw gemeenteraad.

Participeren kan dus zijn op strategisch niveau, tactisch niveau en operationeel niveau. De vorm van participeren kan dus verschillen per opgave of per fase waarin zich een opgaven of project bevindt.

Financiële en personele aspecten, incidenteel / structureel, begrotingspost
Voor 2023 is bekeken welke projecten, met bijbehorende kosten, uitvoerbaar zijn binnen het beschikbare budget van de begroting 2023. Daarnaast is gekeken of het mogelijk is om projecten die (nog) meer zichtbaar kunnen zijn, naar voren te halen.

Projecten 2023	Geraamde kosten
Cittaslow-oase en participatie	€ 110.000
Fietsknooppunten op onderdelen aanpassen	€ 32.000
Regioregie	€ 12.500
Ruimtemonitor	€ 37.500
Lobby geluidsnorm motoren	€ 0
Regionale verkenning gebruik mobiliteitsnetwerk	€ 30.000
Regionale verkenning voor overstappunten	€ 35.000
Versterken samenwerking politie/boa's	€ 0
Aanpak routeduiding en gewenst gedrag	€ 30.000
totaal	**€ 287.000**

Omdat het participatieproces erg belangrijk is, is een omgevingsmanager van groot belang. Ook de basiscommunicatie zoals website, nieuwsbrieven, mails etc dient gecontinueerd te worden.
E.e.a. betekent het volgende voor 2023 qua organisatorische bezetting:

- Programmacoördinator Team Heuvelland ZLB € 90.000 (12 uur per week gemiddeld).
- Omgevingsmanager € 60.000 (8 uur per week gemiddeld).
- Communicatie ZLB inclusief communicatieplan € 60.000 (12 uur per week gemiddeld).
- Gemeente Gulpen-Wittem 0,2 fte ten aanzien van het beleidsveld toerisme.
- Gemeente Eijsden-Margraten 0,2 fte ten aanzien van het beleidsveld Verkeer en Mobiliteit.
- Gemeente Eijsden-Margraten 0,2 fte ten aanzien van het beleidsveld communicatie.

- Het beleidsveld AOV wordt op dit moment niet ingevuld, deze werd in het verleden ingebracht door de gemeente Vaals. In plaats hiervan zullen een AOV'er en evenementencoördinator agendalid van de projectgroep worden.

Onderstaand zijn de kosten voor 2023 benoemd en tevens het dekkingsvoorstel.

In de begrotingen 2023 van Eijsden-Margraten en Gulpen-Witten is een budget opgenomen van respectievelijk € 194.900 en € 202.600. Daarnaast draagt de provincie € 100.000 bij aan het project zodat er in 2023 in totaal € 497.500 beschikbaar is.

Balans 2023			
Budget		***Kosten***	
Gulpen-Wittem 2022	€ 60.000	Projecten	€ 287.000
Eijsden-Margraten 2022	€ 122.500	Programma-coördinator ZLB	€ 90.000
Gulpen-Wittem 2023	€ 142.600	Omgevingsmanager	€ 60.000
Eijsden-Margraten 2023	€ 72.400	Communicatie ZLB	€ 60.000
Bijdrage provincie	€ 100.000		
Totaal budget	***497.500***	***Totaal kosten***	***€ 497.000***

Partner binnen het project is Zuid-Limburg Bereikbaar. Zij zullen in 2023 in ieder geval zorgdragen voor programmacoördinatie, communicatie basis incl. communicatieplan, regioregie en ruimtemonitor.

Planning, uitvoering en evaluatie
Team Heuvelland is een programma dat continu actueel is en waarvan de Uitvoeringsagenda doorloopt tot 2030. Het is een continu proces van communicatie, informatie, concrete projecten en handhaving. Voor de projecten is een afzonderlijke planning van kracht.

Communicatie
De overkoepelende communicatie-aanpak via o.a. teamheuvelland.nl en een algemene nieuwsbrief is eenduidig en herkenbaar in woord en beeld. De algemene nieuwsbrief verschijnt ongeveer 6 keer per jaar en heeft 900 abonnees. Doel is bewustwording over het thema verkeersleefbaarheid en het stimuleren van gewenst gedrag.

Centrale thema's zijn: informeren over activiteiten uit de Uitvoeringsagenda, ondersteunen van activiteiten van partners, zichtbaar maken waar inwoners terecht kunnen met vragen en klachten over verkeersleefbaarheid, spreiding van bezoekersstromen in drukke (vakantie)periodes en het verstrekken van procesinformatie over politieke besluitvorming.
Daarnaast heeft op 26 januari 2023 een informatiebijeenkomst voor uw raad plaatsgevonden. Dit zal in de toekomst vaker plaatsvinden en/of middels raadsinformatiebrieven wordt uw raad op de hoogte gehouden van het programma.

Maatschappelijke effecten
Het aanpakken van (de overlast van) toeristisch recreatief verkeer en het bouwen aan een toekomstbestendig mobiliteitsnetwerk is een traject van de lange adem. Hierbij gaat de kost voor de baat uit en is opschaling naar de regio niet van vandaag op morgen gerealiseerd.
Er zal jaarlijks in o.a. nieuwe en aanvullende projecten geïnvesteerd moeten worden.

Het college van Eijsden-Margraten
De gemeentesecretaris, De voorzitter,

Drs. M.A.G. Gerits Drs. G.J.M. Cox

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Eijsden-Margraten

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

gelet op de behandeling in de Dialoogvergadering Leefomgeving

Besluit:

De motie verkeersleefbaarheid van medio 2020 verder vorm en inhoud te geven door:
1) Deze samen met de gemeente Gulpen-Wittem voort te zetten;
2) Inspanning te verrichten om bovenlokale projecten bij het Programmabureau Zuid-Limburg weg te zetten;
3) Op onderdelen regionale verbreding op te zoeken;
4) Lokale projecten integraal met het gemeentelijk beleidsplan Verkeer en Vervoer 2021 op te pakken.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 14 februari 2023.

De griffier,	De voorzitter,
Mr. M. Verbeet	Drs. G.J.M. Cox